

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Matuszka István ügyvéd (1302 Budapest, Pf. 6. szám) által képviselt felperesnek, a Peszlen & Mészáros Ügyvédi Iroda (1076 Budapest, Dózsa Gy. u. 68. I/5. szám, ügyintéző: dr. Peszlen Zoltán ügyvéd) által képviselt alperes ellen jutalékelőleg visszafizetése iránt indított perében a Pest Megyei Bíróság 2009. szeptember 4. napján kelt 11.G.24.567/2008/5. számú ítélete ellen az alperes részéről 6. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és az alperes által a felperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 504.990 (Ötszáznégyezer-kilencszázkilencven) forinttal 1.260.010 (Egymillió-kettőszázhatvanézer-tíz) forintra leszállítja, egyebekben azzal hagyja helyben, hogy a 14.416.846 (Tizennégymillió-négyszáztizenhatezer-nyolcszáznegyvenhat) forint főkövetelésből 316.846 (Háromszáztizenhatezer-nyolcszáznegyvenhat) forint után a késedelmi kamat fizetésének kezdete 2006. szeptember 1-je.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek 27.000 (Huszonhétezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy az adóhatóság külön felhívására, a felhívásban megjelölt módon és számlára fizesse meg az államnak az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 865.010 (Nyolcszázhatvanötezer-tíz) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felek 2005. február 1-jén határozatlan időtartamú szerződést kötöttek, amelyben az alperes arra vállalt kötelezettséget, hogy a felperes biztosítási termékeire

vonatkozó szerződések megkötését előkészíti, és az állományápolási tevékenységet is elvégzi. Megállapodtak, hogy az alperes abban az esetben jogosult a jutalékra, ha az általa közvetített biztosítási ajánlatot a felperes elfogadja, az ajánlattevővel szerződést köt és az ügyfél a díjfizetési kötelezettségének eleget tesz. Rendelkeztek arról, hogy a szerződés megszűnése esetén az alperesnek a felperessel szemben fennálló valamennyi, a megbízási díjra vonatkozó igénye - a megbízási díjra vonatkozó kikötések figyelembevételével - megszűnik. A felperes a szerződés aláírását megelőzően, annak előlegeként, 2005. január 25-én átutalt az alperes részére 5.000.000 forintot.

A felek 2005. február 1-jén a fenti megállapodást kiegészítve 2005. december 31-ig szóló határozott időtartamú szerződést kötöttek, amelyben az alperes vállalta, hogy 2005. január 1. napjától 2005. december 31-ig terjedő időszakban a felperes javára fokozatos ütemezéssel 200.000.000 forint nettó állománydíjas folyamatos díjas biztosítási szerződést közvetít oly módon, hogy azok a tárgyidőszak utolsó napjáig kötvényesítésre kerülnek. Megállapodtak abban, hogy a felperes a további 9.100.000 forintot - bónusz előlegként - átutal az alperes részére. A felek a szerződés 2.3. pontjában rögzítették, hogy ha az alperes teljesítménye a második negyedév végén tartott értékelésnél a tervezett 100 %-ot nem éri el, a felperes jogosulttá válik a szerződés és a kiegészítő megállapodás azonnali hatályú felmondására és a kifizetett bónusz előleg összegében történő visszakövetelésére. A felek kötelezettséget vállaltak arra, hogy a szerződés teljesítését 2005. december 30-ig értékelik. A felmondás jogát a felek közös megegyezéssel kizárták. A rendkívüli felmondásra - teljes elszámolási kötelezettség mellett - bármely fél súlyos és felróható szerződésszegése vagy körülményeiben bekövetkezett súlyos és tartós ellehetetlenülést okozó változás, valamint a megállapodás 2.3. pontjában megjelölt feltétel bekövetkezése adhat alapot.

A felperes a kiegészítő megállapodásban vállalt kötelezettségének eleget tett és a 9.100.000 forint előleget 2005. február 10-én az alperesnek átutalta.

A felperes, mint bérlő és a perben nem álló V. E., mint bérbeadó között 2004. november 26-tól kezdődően szerződés volt hatályban. A felek valamint V. E. 2006. július 31-én megállapodtak abban, hogy 2006. szeptember 1-jétől kezdődően a bérlő szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit az alperes gyakorolja és teljesíti. Az alperes kijelentette, hogy a bérleti szerződésben foglalt jogokat és kötelezettségeket tudomásul veszi és elfogadja, annak tartalmát megismerte és rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek ismeri el.

Az alperes 2005. december 31-éig a kiegészítő megállapodásban foglaltakat nem teljesítette és a kiegészített szerződést 2006. augusztus 30-án felmondta. A felperes a felmondást tudomásul vette és felszólította az alperest, hogy az előleg címén átutalt 14.100.000 forintot annak késedelmi kamatával együtt, valamint a 2004. november 26-án kelt bérleti szerződés alapján kifizetett 316.846 forint kauciót fizesse meg a felperes részére. Az alperes a fizetési felszólításnak nem tett eleget.

A felperes keresetében kérte, hogy az elsőfokú bíróság kötelezze az alperest 14.416.846 forint tőke és ezen összegből 14.100.000 forint után 2006. január 1-jétől, 316.846 forint után 2006. augusztus 1-jétől a kifizetés napjáig a Ptk. 301/A. § (2) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamat megfizetésére. Kérelmének alátámasztásaképpen előadta, hogy a tárgydőszak végéig az alperes mindössze egy szerződést kötött 121.260 forint értékben, a szerződési állomány nem érte el a 150.000.000 forintot, ezért a kiegészítő megállapodás alapján köteles az előleg 100%-át a felperes részére visszafizetni. A felperes a bérleti szerződés megkötésével egyidejűleg kéthavi bérleti díjat - 316.846 forintot - fizetett meg a bérbeadónak, amelyet az alperes Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. örvény (a továbbiakban: Ptk.) 361. §-a alapján köteles a felperes részére megfizetni.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Vitatta a felperes követelését, állítása szerint a keresetben meghatározott összeggel a felperesnek nem tartozik.

Az elsőfokú bíróság a 2009. szeptember 4-én kelt 11.G.24.567/2008/5. sorszámú ítéletében kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperes részére 14.416.846 forintot, ebből 14.100.000 forint után 2006. január 1-jétől, 316.846 forint után pedig 2006. augusztus 1-jétől a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt mértékű késedelmi kamatát és 1.765.000 forint perköltséget.

Az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában megállapította, hogy a felek között a Ptk. 474. § (1) bekezdésében szabályozott megbízási szerződés jött létre. A felek az alperes teljesítési kötelezettségét a szerződésben meghatározták és az alperes ennek függvényében vált jogosulttá a felperes által kifizetett előleg összegére. A szerződés ezen rendelkezése összhangban állt az önálló kereskedelmi ügynöki szerződésről szóló 2000. évi CXVII. évi törvény (a továbbiakban: Tv.) 9. § (1) bekezdésében foglaltakkal és annak 12. § (1) bekezdésével. Az alperes maga is elismerte, hogy a bónuszelőlegre jogosító feltételeket nem teljesítette, ezért a felperes - függetlenül a szerződés felmondásának hatályosságától, figyelemmel a Tv. 12. § (6) bekezdésére is - jogosulttá vált az előleg visszakövetelésére. A bérleti szerződés alanyában változás következett be, mert a felperes helyére bérlőként az alperes lépett be, így a bérbeadó a felperes által átadott kaucióval az alperessel szemben köteles elszámolni, amelynek összegével az alperes jogalap nélkül gazdagodott. Ennek folytán a felperesnek a Ptk. 361. §-ára alapított követelése megalapozott. Az elsőfokú bíróság a kamatfizetés kezdetét az előleg tekintetében a felperes által kiállított számla tartalmát alapul véve állapította meg, míg a kaució vonatkozásában a háromoldalú megállapodás aláírását követő nappal fogadta el, és a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése értelmében kötelezte az alperest a késedelmi kamat megfizetésére. Az elsőfokú bíróság a perköltségről a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 78. § (1) bekezdése alapján határozott.

Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte. A fellebbezés indokolása szerint az elsőfokú bíróság ítéletének a kaucióra vonatkozó kamatfizetési kötelezettsége sem felel meg a felek között létrejött megállapodásnak, mert a bérleti szerződés alapján az alperes 2006. szeptember 1-jével szerezte meg az ebből eredő jogokat és kötelezettségeket, ezért kamatfizetési kötelezettsége csak ettől az időponttól kezdődően áll fenn.

Az alperes a fellebbezésében előadta, hogy a 2005. február 1-jén megkötött szerződés alapján az alperes tárgyalásokat kezdett a védőnők országos hálózatával, a cél az volt, hogy a kétszintű értékesítési rendszer a védőnők ajánlása segítségével eljusson a kisgyermekes családokhoz. Ezeken a tárgyalásokon a felperes vezetői is jelen voltak és támogatták az értékesítési koncepciót, azt ismerték és kifejezetten elfogadták.

Az alperes a fellebbezésében a továbbiakban kifejtette, hogy a védőnői hálózat hierarchikusan az Egészségügyi Minisztériumhoz tartozik, ezért a tárgyalásokat az alperes a minisztériummal folytatta, amelynek eredményeként 2006. január 6-án kifejezetten a felperes biztosítási szerződéseinek értékesítése céljából a minisztériummal öt éves határozott időtartamra szóló együttműködési megállapodást kötött. Az alperes az ország területét nyolc régióra osztotta fel, régióként egy-egy irodát bérelt, kinevezett nyolc régióvezetőt és felvett harmincnyolc ügynököt. A munkatársakat fizette, betanította és az ajánlásokhoz szükséges reklámanyagokat a saját költségén legyártatta. Kiadásai messze meghaladták a felperes által kifizetett jutalékelőleget. Az alperes a társaságba új üzleti befektetőt vont be, aki ezeket a fejlesztéseket jelentős összeggel támogatta. A minisztérium vezetése ezt követően megváltozott és dr. M. L. egészségügyi miniszter 2006. szeptember 21-én az együttműködési megállapodást azonnali hatállyal felmondta. Az alperes ezt követően még egy évig próbálta a minisztériummal visszaállítani a szerződéses kapcsolatot, azonban ez nem vezetett eredményre, így teljesen kilátástalanná vált, hogy kiadásai, beruházásai megtérüljenek. Az alperes 2006 ősze óta nem folytat gazdasági tevékenységet, megpróbálja tartozásait rendezni, ezért az elsőfokú ítélet helybenhagyása esetén kérte, hogy a másodfokú bíróság engedélyezze a marasztalási összeg részletekben történő teljesítését.

Az alperes állítása szerint az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség összege eltúlzott. Mindössze egy érdemi tárgyalásra került sor, a felperes két érdemi beadványt terjesztett elő, mindezek a túlzottan magas összegű ügyvédi költséget nem indokolják. Az ítélet indokolása a perköltség számításának módját nem részletezi.

A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés kisebb részben megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a felperes keresetének eldöntéséhez szükséges mértékben lefolytatta és a tényállást a benyújtott okirati bizonyítékok megfelelő értékelésével helytállóan állapította meg. A Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásával túlnyomó részben egyetért, amelyet elsősorban az alperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel egészít ki.

Az alperes az elsőfokú eljárás során részletes és indokolt érdemi védekezést nem terjesztett elő, a fizetési meghagyással szemben benyújtott ellentmondásban sem adta elő, hogy a felperes követelését milyen indokok folytán vitatja, a perré alakult eljárásban érdemi nyilatkozatot és bizonyítási indítványt sem szóban, sem írásban nem tett.

A Pp. 235. § (1) bekezdése értelmében a fellebbezésben új tény állítására akkor kerülhet sor, ha az új tény az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására. Az alperes az elsőfokú ítélet meghozataláig a felperes által állított tényekre nem nyilatkozott és az Egészségügyi Minisztériummal megkötött - a fellebbezéséhez egyébként nem csatolt - szerződésre, valamint a biztosításközvetítői szerződés teljesítésével felmerült költségeire egyáltalán nem hivatkozott, a kiadásainak pontos összegét a fellebbezésben sem jelölte meg. A Fővárosi Ítélőtábla a fentiek alapján a Pp. 235. § (1) bekezdésének alkalmazásával a fellebbezésben előadott új tényállítások elbírálását mellőzte.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felek között a Ptk. 474. § (1) bekezdésében szabályozott megbízási szerződés jött létre. A felek jogviszonyára a Ptk.-nak a megbízási szerződésre vonatkozó szabályai annyiban irányadóak, amennyiben a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény (Bit.) és az ebben nem szabályozott kérdésekben a Tv. eltérően nem rendelkezik.

A felek által megkötött megállapodás megfelel a Bit. 33. § (1) bekezdése szerinti biztosításközvetítői tevékenység ellátására vonatkozó szerződés feltételeinek, ezért a szerződés megszűnéséig terjedő időszakra - a Bit. eltérő rendelkezésének hiányában - a jutalék tekintetében a Tv. 9. § (1) bekezdésében, valamint a 12. §-ában foglaltak megfelelően irányadóak. Az alperes maga sem tette vitássá azt a tényt, hogy az alperes részére a felperes a 14.100.000 forintot az alperes részére a kiegészített szerződésben foglaltaknak megfelelően átutalta, míg az alperes a kiegészítő megállapodás szerinti ütemezésnek megfelelő szolgáltatási kötelezettségének a szerződés megszűnéséig nem tett eleget. Mindezt alátámasztja az alperes 2007. január 17-én kelt levelében foglalt nyilatkozat tartalma is.

A fentiek alapján az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a szerződés megszűnésével a felperest a Tv. 12. § (6) bekezdése alapján megilleti a jogosultság a szolgáltatással nem fedezett pénzbeli ellenszolgáltatás és késedelmi kamatának megfizetésére.

Az alperes az elsőfokú ítélet ellen benyújtott fellebbezésében a bérleti szerződésben bekövetkezett alanyváltozás folytán követelt 316.846 forint késedelmi kamat esedékességét vitatta.

A Pp. 3. § (2) bekezdése alapján a bíróság a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van, a 235. § (1) bekezdés értelmében a fellebbezésben elő kell adni, hogy a fél a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja. A Fővárosi Ítélőtábla a fenti rendelkezések alkalmazásával az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes által teljesített óvadék megfizetésére vonatkozó rendelkezését az alperes fellebbezésével érintett körben - annak esedékességét érintően - vizsgálta felül és megállapította, hogy a fellebbezés ebben a tekintetben megalapozott.

A 2006. július 31-én kelt háromoldalú megállapodás alapján az alperes 2006. szeptember 1-jétől vált a V. E.-val megkötött bérleti szerződés alanyává. Az okirat tartalmából megállapítható, hogy a bérleményt 2006. szeptember 1-jéig a felperes használta, így ezen időpontig az óvadék is a felperes bérleti díj fizetési kötelezettségének biztosítékeként szolgált (Ptk. 65. §). A helyiség használatba vételéig az alperest a szolgáltatást biztosító mellékkötelezettséggel történő elszámolási kötelezettség a felperessel szemben nem terhelte, ezért a 316.846 forint megfizetésével ezen időpontig a Ptk. 298. §-a alapján késedelembe sem eshetett. Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítélőtábla a felperes által követelt óvadék megfizetésének esedékességét a fellebbezésben megjelölt 2006. szeptember 1-jei időponttal egyezően állapította meg.

A fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemmel indult peres eljárásban az elsőfokú bíróság a második tárgyalási határnapon okirati bizonyítékok és a felek nyilatkozatainak értékelése alapján hozott érdemi döntést, így a felperes jogi képviselője által elvégzett ügyvédi tevékenység - az ügy bonyolultságára is figyelemmel - nem áll arányban a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban R.) 3. § (2) bekezdésének b) pontja szerint számításba vehető ügyvédi munkadíj mértékével. A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú ítéletben megállapított ügyvédi munkadíjban felmerült perköltség összegét - a R. 3. § (6) bekezdésben foglalt felhatalmazás alapján - a 3. § (2) bekezdés b) pontjában meghatározott mértékű ügyvédi munkadíj 50%-ára mérsékelte és az elsőfokú bíróság ítéletét ebben a részében a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta.

A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő, ezért a másodfokú eljárás során számításba vehető perköltség nem merült fel. Az alperes fellebbezése túlnyomó részben sikertelen volt, kizárólag a perköltség és a tőkekövetelések után járó késedelmi kamat esedékességét érintően vezetett eredményre, így az alperest megillető ügyvédi munkadíj mértékét a Fővárosi Ítélőtábla a R. 3. § (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján a Pp. 259. §-a szerint irányadó 81. § (1) bekezdése értelmében pernyertességnek arányában határozta meg.

Az alperes a per fő tárgya tekintetében pervesztes lett, ezért a személyes költségmentessége folytán le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46. § (1) bekezdése szerint megállapított 865.010 forint összegű fellebbezési illetéket - a 74. § (3) bekezdés értelmében irányadó - a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és a 15. § (1) és (3) bekezdése alapján köteles megfizetni.

Az alperes kérelmet terjesztett elő a marasztalási összeg részletekben történő teljesítésének engedélyezése iránt. A Pp. 217. § (3) bekezdése alapján a határozat jogerőre emelkedése után a részletekben való teljesítést az első fokon eljáró bíróság engedélyezi, ezért a kérelemről - a felperes meghallgatását követően - az elsőfokú bíróságnak kell határoznia.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2010. szeptember 2.

. Koday Zsuzsanna sk.
a tanács elnöke

Dr. Bleier Judit sk.
előadó bíró

. Molnár József sk.
bíró

A kiadmány hitelül:
bíróági tisztviselő